

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/51/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120206816
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120206816.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: U. C., A.. XX.XX.XXXX, W. P. XX, XXX XX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, IČO: 31954448, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: 365.bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpeného: AK RELEVANS, s.r.o., so sídlom kancelárie Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia 376,69 eura s prísl., a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 21.09.2020, č.k. 9Csp/102/2020-58, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku I. zamietol žalobu a vo výroku II. vyslovil, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške týchto trov.

2. Citoval ust. § 43a ods. 1 a § 43c ods. 1, § 44 ods. 2, § 107 ods. 1 a 2, § 451, § 456 a § 457 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že preskúmal zmluvu o úvere uzatvorenú medzi žalobcami a žalovaným a zistil, že údaje o požadovanom úvere, teda oferta dlžníka sa nachádza v bode 2. tejto zmluvy. Dlžník dňa 10.11.2010 požadoval, aby mu bol poskytnutý úver vo výške 2.000 eur s dobou splácania 40 mesiacov. V bode 3. zmluvy podpísanej veriteľom dňa 15.11.2010 sa nachádzajú údaje o schválenom úvere. Úver sa poskytol vo výške 1.000 eur a tento bod obsahuje množstvo ďalších v offerte neuvedených zmluvných podmienok. Dospel k záveru, že k vzniku zmluvy (a to čo len neplatnému) nedošlo z dôvodu podstatných rozdielov medzi ofertou a prijatím návrhu. Pre platné uzavretie zmluvy bolo potrebné, aby návrh dlžníka zmenený veriteľom bol dlžníkovi znovu predložený, k čomu však nedošlo. Vzťah medzi stranami sporu tak posudzoval ako vzťah z bezdôvodného obohatenia, pričom išlo o plnenie bez právneho dôvodu (k vzniku zmluvy a to čo len neplatnej pre nedostatok prieniku oferty s jej prijatím nedošlo). Následne sa riadil právnymi úvahami, že dňom 22.11.2010 došlo k poskytnutiu úveru vo výške 1.000 eur a týmto dňom došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a zároveň mal žalobca ako aj žalovaný k dispozícii všetky skutkové okolnosti o tom, že zmluva nevznikla. To, či ich takto vyhodnotili alebo nie, je už otázkou právneho posúdenia, ktoré je podľa súdu prvej inštancie pre plynutie premlčacej lehoty irelevantné. Poskytovaním plnení žalobcom tak nebol plnený jeho zmluvný záväzok, ale záväzok z bezdôvodného obohatenia. Keďže však strany sporu považovali zmluvu za platnú (hoci nesprávne) dospel k záveru o vylúčení úmyslu získať bezdôvodné obohatenie. Mal za to, že akonáhle však plnenia žalobcu presiahli sumu 1.000 eur, došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, ktorý tiež zmluvu považoval za platnú. Keďže žaloba bola na súde podaná dňa 08.06.2020, tak objektívna premlčacia lehota sa počíta odo dňa 08.06.2017. Všetky platby žalobcu prevyšujúce sumu 1.000 eur

boli zaplatené v čase od 14.01.2013 do 18.03.2015 a sú tak premlčané. V prejednávanej veci obe strany sporu vrátane ich kvalifikovaných zástupcov - advokátov, vychádzali z platnosti zmluvy, čo podľa súdu prvej inštancie vylučuje čo len uzrozumenie žalovaného so vznikom bezdôvodného obohatenia, keďže ten plnenia žalobcu prijímal ako plnenia zmluvné. Nemožno potom na žiadosť žalobcu vytvoriť konštrukciu o bezdôvodnom obohatení žalovaného, čo len vo forme nepriameho úmyslu. Dodal, že vzhľadom na uplynutie objektívnej premlčacej lehoty sa už osobitne subjektívnou premlčacou lehotou nezaoberal. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci 1Cdo/238/2017 a Krajského súdu v Prešove vo veci 9Co/39/2019. Pokiaľ ide o zamietnutie návrhu na vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, v krátkosti uviedol, že ak právny úkon - zmluva neexistuje (je non negotium) a teda nejde ani len o neplatný právny úkon, neexistuje ani namietaná zmluvná podmienka a to, čo neexistuje nemožno určiť za neplatné.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V konaní bol plne úspešný žalovaný, pričom nezistil a zo strany žalobcu neboli (a to ani po vyslovení predbežného právneho názoru) uvádzané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by nemali viesť k priznaniu nároku na náhradu trov konania úspešnému žalovanému a preto mu tento nárok bol v plnom rozsahu priznaný.

5. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie žalobca z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Považoval za podstatný omyl súdu prvej inštancie vyplývajúci z jeho zistenia, že žalobca požiadaval o úver vo výške 2.000 eur a žalovaný mu poskytol úver vo výške 1.000 eur, preto nedošlo k stretu nimi prejavenej vôle ako podmienky vzniku zmluvy. Podľa odvolateľa však súd prvej inštancie prehliadol, že žalobca nepožiadaval o úver vo výške 2.000 eur, ale maximálne vo výške 2.000 eur. Ak by žalobcovi bol poskytnutý úver vo výške 1.000 eur, tak je to v zhode s jeho vôľou uzatvoriť právny úkon vo výške maximálne 2.000 eur. Nemali by byť preto pochybnosti, že došlo k platne uzatvorenému právnomu úkonu. Pre úplnosť uviedol, že aj keby žiadal o úver presne vo výške 2.000 eur a nie maximálne vo výške 2.000 eur, tak aj v takom prípade by sa nejednalo o právny úkon neexistujúci, ale o právny úkon neplatný, a to z dôvodu absencie predpísanej písomnej formy jeho uzatvorenia. V takom prípade by išlo z jeho strany o prijatie protinávrhu žalovaného, na úver vo výške 1.000 eur, aj keď nie v predpísanej písomnej forme, ale konkludentne, keď úver podľa návrhu žalovaného prijal a podľa neho plnil. Nemalo by byť preto podľa žalobcu sporné, že aj v takom prípade sa so žalovaným dohodol na úvere, podľa ním navrhnutých podmienok, len s tým nedostatkom, že sa tak nestalo v písomnej forme, dôsledkom čoho je neplatnosť tohto ich právneho úkonu, nie jeho neexistencia. Podľa žalobcu v spotrebiteľskom práve platí princíp kumulácie ochrany spotrebiteľa. Jednotlivé úpravy ochrany spotrebiteľa sa aplikujú vedľa seba a nezávisle na sebe. Ak prichádza do úvahy použitie viacerých právnych úprav na ochranu spotrebiteľa, nevylučujú sa a je ich možné využiť vedľa seba. Žalobca v odvolaní poukázal na judikatúru súdov SR, v zmysle ktorej bola súdnymi rozhodnutiami určená zároveň neplatnosť zmluvy, ako aj neprijateľnosť zmluvných podmienok. Z dôvodu nesprávneho zistenia skutkového stavu veci súd prvej inštancie následne nesprávne posúdil aj otázku premlčania bezdôvodného obohatenia. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu žalovaný považoval napadnutý rozsudok za správny po stránke právnej aj skutkovej, nakoľko jeho vydaniu predchádzalo dostatočné zistenie skutkového stavu a náležitá aplikácia relevantných právnych predpisov na predmetnú spotrebiteľskú vec. Podľa žalovaného žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal úmysel žalovaného sa bezdôvodne obohatiť prijatím úhrad nad istinu úveru, a preto z uvedeného dôvodu bola námietka premlčania vznesená dôvodne. Zároveň je žalovaný toho názoru, že žalobca neuviedol v odvolaní ani jeden dôvod, pre ktorý by bolo možné podať odvolanie. Podľa názoru žalovaného musí byť vada v zmysle § 363 CSP odôvodnená, to znamená, že nie je možné len formálne citovanie zákonných dôvodov, ale je potrebné určiť, v akom konkrétnom pochybení - vade - odvolateľ vidí naplnenie konkrétneho odvolacieho dôvodu. Na základe uvedených skutočností žalovaný žiadal odvolací súd, v prípade ak by sa zaoberal prípadným odvolaním žalobcu, aby na to neprihliadal.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia

pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil existenciu dôvodov pre zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie a rozhodnutie.

8. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že zistil z výpisu žalovaného z Obchodného registra, že k 03.07.2021 žalovaný zmenil svoje obchodné meno z Poštovej banky, a.s. na 365.bank, a.s. Z uvedeného dôvodu odvolací súd označil žalovaného v záhlaví tohto uznesenia pod obchodným menom 365.bank, a.s. v súlade s aktuálnym znením zápisu žalovaného v Obchodnom registri.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05)

11. Podľa § 43a ods. 1 Občianskeho zákonníka, prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, je návrhom na uzavretie zmluvy, ak je dostatočne určitý a vyplýva z neho vôľa navrhovateľa, aby bol viazaný v prípade jeho prijatia.

12. Podľa § 43c ods. 1 Občianskeho zákonníka, včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu.

13. Podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka, prijatie návrhu, ktoré obsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny, je odmietnutím návrhu a považuje sa za nový návrh. Prijatím návrhu je však odpoveď, ktorá vymedzuje obsah navrhovanej zmluvy inými slovami, ak z odpovede nevyplýva zmena obsahu navrhovanej zmluvy

14. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom 31.12.2010 (ďalej len „ZoSÚ“), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

15. Podľa § 2 písm. d) ZoSÚ, na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

16. Podľa § 9 ods. 1 veta prvá ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu.

17. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1.

18. Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola zamietnutá žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 376,69 eura a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky.

19. Súd prvej inštancie vychádzal so záveru, že medzi sporovými stranami nedošlo k vzniku zmluvy z dôvodu podstatných rozdielov medzi návrhom a prijatím návrhu podľa § 43a ods. 1, § 43c ods. 1, a § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa však s týmto právnym posúdením veci nestotožňuje.

20. Z obsahu spisu vyplýva, že strany sporu uzavreli dňa 15.11.2010 Zmluvu o úvere dostupná pôžička, č. XXXXXXXXXXXX, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 1.000 eur, ktorý sa zaviazal

žalobca žalovanému splácať v 40 mesačných splátkach vo výške 38 eur, s konečnou splatnosťou úveru 15.03.2014.

21. Z obsahu predloženej úverovej zmluvy vyplýva, že žalovaný ako veriteľ a žalobca ako dlžník uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z., keďže jej predmetom bolo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov žalobcovi vo forme úveru (§ 1 ods. 2 tohto zákona). Žalovaný pri uzatváraní zmluvy vystupoval v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti teda ako dodávateľ (§ 52 ods. 3 OZ) a žalobca ako spotrebiteľ - fyzická osoba, keď nekonal pri uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti (§ 53 ods. 4 OZ). Jedná sa teda o spotrebiteľský zmluvný vzťah v zmysle § 52 a nasl. OZ a spor z neho vyplývajúci je spotrebiteľský (§ 290 CSP).

22. Zo žalobcom predloženého tlačiva označeného ako Zmluva o úvere dostupná pôžička vyplýva, že v časti 1 (Zmluvné strany - vyplní klient) sú osobné údaje o žalobcovi ako dlžníkovi, výške príjmu, výdavkoch, rodinnom stave, počte vyživovaných detí. V časti 2 (Žiadosť o poskytnutie úveru a žiadosť o zriadenie osobného účtu - vyplní klient) je žiadaná maximálna výška úveru 2.000 eur, minimálna doba splácania 40 mesiacov, čerpanie úveru v hotovosti. V časti 3 tlačiva (Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia) sú uvedené tieto údaje: číslo úverovej zmluvy XXXXXXXXXX, výška úveru 1.000 eur, počet mesačných splátok 40, výška mesačnej splátky 38 eur, dátum prvej platby splátky 15.12.2010, každej ďalšej k 15. dňu v mesiaci, dátum konečnej splatnosti 15.03.2014, výška úrokovej sadzby 25,50 % p. a., celková výška nákladov 539,83 eura, RPMN 33,29 %, priemerná RPMN 44,57 %. Tlačivo podpísal žalobca v Prešove dňa 10.11.2010, zástupca banky dňa 15.11.2010.

23. Zákon č. 129/2010 Z. z. vyžaduje písomnú formu zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 9 ods. 1) a určuje jej obligatórne náležitosti (§ 9 ods. 2) a to pod sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. V prípade, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nebola uzatvorená písomne, je teda poskytnutý spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov, čo možno považovať za primeranú sankciu za porušenie povinnosti uzavrieť zmluvu písomne.

24. Odvolaciemu súdu sa javí, že pokiaľ ide o písomnú formu predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, táto nebola dodržaná. Z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že k uzavretiu zmluvy malo dôjsť tak, že najprv podpísal tlačivo žalobca dňa 10.11.2010 a vyplnil body 1 a 2 tlačiva (1. Zmluvné strany, 2. Žiadosť o poskytnutie úveru a žiadosť o zriadenie osobného účtu) následne dňa 15.11.2010 malo dôjsť k schváleniu úveru bankou vyplnením bodu 3 tlačiva. Najskôr teda vyplnil žalobca žiadosť o poskytnutie úveru (návrh na uzatvorenie zmluvy), ktorá obsahovala z údajov v zmysle § 9 ods. 2 ZoSÚ iba žiadanú výšku úveru, dobu splácania a formu čerpania úveru. Na tento návrh žalobcu žalovaný reagoval tým, že súhlasil s dobou splácania, pričom zmenil výšku úveru na 1.000 eur a doplnil ďalšie údaje zmluvy (výška mesačnej splátky, dátum prvej, každej ďalšej a poslednej splátky, ročnú úrokovú sadzbu, RPMN, priemernú RPMN, celkovú čiastku úveru), čo vyplýva z čl. 3 tlačiva.

25. Odvolací súd je preto toho názoru, že vzhľadom na uvedené nemožno hovoriť o akceptácii návrhu (žiadosti) zo strany veriteľa, ale o novom návrhu, ktorý by mal žalobca písomne prijať alebo odmietnuť (§ 44 OZ). V konaní nebolo preukázané, že by k tejto písomnej akceptácii nového návrhu veriteľa zo strany žalobcu došlo. Nečinnosť či mlčanie žalobcu pritom za akceptáciu nového návrhu banky nie je možné považovať (§ 44 ods. 1 OZ). Na základe doteraz vykonaného dokazovania sa preto javí, že nebola preukázaná existencia dvoch platných vzájomných a obsahovo zhodných písomných prejavov vôle zmluvných strán, teda v danom prípade nedošlo k uzatvoreniu zmluvy v zákonom predpísanej písomnej forme, čo v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Konsenzus v inej, než písomnej forme nie je spojený so záverom o neuzatvorení zmluvy, ale len so zákonom uvedeným následkom ako ho upravuje ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ.

26. I keď nedostatok písomnej formy spotrebiteľskej zmluvy o úvere sám o sebe spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, odvolací súd poukazuje na to, že žalobca svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odvodzoval od okolnosti, že predmetný úver je potrebné považovať za úver bezúročný a bez poplatkov z dôvodu, že úverová zmluva, na základe ktorej bol tento úver poskytnutý, neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a), f), a j) ZoSÚ (druh spotrebiteľského úveru, dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a ročnú percentuálnu mieru nákladov a čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase

uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto percentuálnej miery nákladov správny údaj o výške RPMN), čo je porušením § 11 ods. 1 ZoSÚ platného a účinného v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy (ZoSÚ). Týmto tvrdenými porušeniami Zákona o spotrebiteľských úveroch zo strany žalovaného ako dodávateľa, ktoré by mohli mať za následok bezpoplatkovosť a bezúročnosť predmetného úveru, sa však súd prvej inštancie doteraz nezaoberal.

27. V prípade záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru v dôsledku uvedeného by mal veriteľ (žalovaný) právo iba na vrátenie poskytnutej sumy úveru vo výške 1.000 eur, všetko nad uvedenú sumu by bolo potrebné na strane žalovaného považovať za bezdôvodné obohatenie (plnenie bez právneho dôvodu). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca uhradil žalovanému sumu 1.376,69 eura (výpis z úverového účtu za obdobie od 15.11.2010 - 03.10.2016) a rozdiel medzi plnením žalobcu a úverom je žalovaný povinný vydať žalobcovi (376,69 eura). Z obsahu spisu taktiež vyplýva, že žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku, a to tak v subjektívnej, ako aj v objektívnej premlčacej dobe. Súd prvej inštancie zamietol žalobu pre uplynutie 3-ročnej objektívnej doby a subjektívnu sa už osobitne nezaoberal.

28. Občiansky zákonník v ust. § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnu (§ 107 ods. 1) a objektívnu premlčacou dobou (§ 107 ods. 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

29. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

30. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

31. Vo vzťahu k posúdeniu subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/79/2021 zo dňa 31.01.2022, v ktorom najvyšší súd citoval uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.09.2021, sp. zn. 5Cdo/29/2021, ktorý v podobných súvislostiach konštatoval nasledovne: „Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2013) je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanej spore je potom potrebné individualizovať, kedy žalobkyňa nadobudla vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/121/2009, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/107/2017). Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 14Co/1455/2014 uviedol, že v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, pričom navrhovateľka jednoznačne uviedla, že to, že sa odporca na jej úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedela až po porade so svojím právnym zástupcom ... Ten istý krajský súd v rozhodnutí sp. zn. 17Co/1008/2014 vychádzal z toho, že za preukázanú možno mať začiatok plynutia subjektívnej dvojrôčnej premlčacej doby od prvej porady navrhovateľky s advokátom ... Dovolací súd dopĺňa, že aj v prejednávanej spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobkyňa sama musela byť vedomá, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedla na účet žalovaného určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je aj podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvovala žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka - fyzická osoba s jej právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia.,,

Dovolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s vyslovenými názormi vo veci sp. zn. 5Cdo/29/2021 (bod 10) a v okolnostiach relevantných s posudzovanou vecou na ne v celosti poukazuje. Odvolací súd

pri posudzovaní relevantnej dovolacej otázky (bod 3 in fine v spojení s bodom 8) vychádzal preto z nesprávneho právneho názoru „že subjektívna doba na uplatnenie nároku začala plynúť odo dňa, kedy žalobca zaplatil jednotlivé plnenia v súvislosti s existujúcou zmluvou o revolvingovom úvere nad rámec toho, na čo bol povinný“ (bod 2.2.).“

32. K objektívnej 10-ročnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-485/19 z 22. apríla 2021, ktorý na prejudiciálnu otázku Krajského súdu v Prešove ako vnútroštátneho súdu: „Má sa článok 47 Charty základných práv EÚ a implicitne právo spotrebiteľa na účinný prostriedok súdneho ochrany vykladať tak, že mu odporuje právna úprava v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka o premlčaní práva spotrebiteľa v trojročnej objektívnej premlčacej dobe, podľa ktorej sa právo spotrebiteľa na vrátenie plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky premlčaní aj v prípade, že spotrebiteľ sám nedokáže vyhodnotiť neprijateľnú zmluvnú podmienku, a toto premlčanie uplynie aj za stavu, že spotrebiteľ o povahe neprijateľnej zmluvnej podmienky nevedel?“ uviedol, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkou smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Súčasne na otázku súdu: „Odporuje článok 47 Charty a princípu efektivity taká vnútroštátna prax, podľa ktorej je na spotrebiteľovi dôkazné bremeno preukázať na súde vedomosť osôb konajúcich za veriteľa, že veriteľ porušuje práva spotrebiteľa, v danej veci vedomosť o tom, že neuvedením správnej ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) veriteľ poruší zákonné pravidlo, a tiež vedomosť, že v takomto prípade je úver bezúročný, a že prijatím úrokov sa veriteľ bezdôvodne obohatí?“ uviedol, že spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z uvedeného vyplýva, že sa prezumuje nečestný úmysel veriteľa a bolo by v rozpore s čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS, aby spotrebiteľ preukazoval úmysel uplatňujúci svoj nárok na vrátenie bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením spotrebiteľa na základe nekalej zmluvnej podmienky.

33. Pre naplnenie zmyslu a účelu čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13 EHS v zásade bez ďalšieho zhľadom na odbornú profesionálnu zdatnosť v činnosti poskytovania pôžičiek sa úmysel žalovaného dodávateľa prezumuje a dôkazné bremeno ho zaťažuje v otázke preukázania okolností neúmyselného konania.

34. Pre nesťaženie výkonu práva na účely vrátenia neoprávnene zaplatených súm (bezdôvodného obohatenia), premlčacia doba môže byť zlučiteľná so zásadou efektivity len vtedy, ak spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa so svojimi právami predtým, ako táto doba začala plynúť alebo uplynula (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C 40/08, EU:C:2009:615, bod 45; z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 67, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

35. V spojených veciach C-698/18 a C-699/18, Súdny dvor EU (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremičuje, a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, ak táto lehota nie je menej priaznivá, ako lehota týkajúca sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie), a nevedie k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv vyplývajúcich z práva Únie, osobitne zo smernice 93/13 (zásada efektivity).

2. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdnemu výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom podlieha trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa predpokladá, bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky, alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych

právných predpisoch táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.

3. Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na otázky položené Tribunalul Specializat Mureş (Špecializovaný súd Mureş, Rumunsko) v jeho rozhodnutí z 12. júna 2018 v súvislosti s vecou C-699/18.

36. Výsledky už spomenutých prejudiciálnych konaní nepodporujú záver vychádzajúci z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1Cdo/238/2017, práve naopak, kľúčnym v prejednávanej veci je v prvom rade unesenie dôkazného bremena zo strany dodávateľa vo vzťahu k vyvráteniu prezumpcie úmyslu.

37. Z týchto dôvodov preto nemožno konštatovať správnosť úvah súdu prvej inštancie o nemožnosti aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej doby v prejednávanej veci na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je predmetom tohto konania.

38. Za týchto okolností je rozhodnutie súdu prvej inštancie vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočne zisteného skutkového stavu, a preto v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP odvolací súd rozsudok, ktorým žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP).

39. Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní dôkladne posúdiť bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru poskytnutého na základe Zmluvy úvere dostupná pôžička zo dňa 15.11.2010 vo vyššie uvedených intenciách a následne so zreteľom na tieto zistenia posúdiť, či žalobca má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a či tento nárok nie je premlčaný v súlade s vyššie prezentovaným právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle uvedenej judikatúry tak, aby bola prejednávaná vec správne právne posúdená. Zároveň súd prvej inštancie opätovne posúdi návrh žalobcu na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX z 23.11.2010, v Obchodných podmienkach, článku 5. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie - bod 5.6. Po opätovnom posúdení veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby zodpovedalo požiadavkám stanoveným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP.

40. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

41. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).